

sin Ide skulde være en Skole, der baade, hvad dens Undervisning og øvrige Forhold angaar, var fuldt tilfredsstillende for alle Børn, uanset fra hvilket Samfundslag de kom, ikke for god og ikke for ringe til nogen, saa den kunde blive en Fællesskole for alle". Med Motiverne til denne Lov har altsaa dette Ting stillet sig paa det Standpunkt: en Fællesskole for alle, en Folkeskole saa god, at alle Samfundsklassers Børn kunne samles der. Derved vilde man ikke skabe et Samfunds- eller Statsmonopol paa Undervisning; vil nogen udenfor Folkeskolens Rammer forsøge sig frem for ved privat Initiativ at prøve ny pædagogiske Ideer og garantere for, at de kunne føre Børnene frem til det samme Maal som Folkeskolen, saa ville vi ikke modsætte os det.

Vi ere ikke Tilhængere af et Samfunds- eller Statsmonopol paa dette Omraade, men at støtte den private Skole, vel at mærke den private Realskole, som her er Tale om, hvor det i Virkeligheden slet ikke drejer sig om pædagogisk Initiativ eller ny pædagogiske Ideer, men kun om privat-kapitalistiske Interesser, det ville vi ikke være med til. Thi det er jo Sagen, det er Sandheden, at det er ikke, fordi de frygte for, at den ny kommunale Mellemskole, der nu indføres rundt omkring i Kommunerne, eller at Statens Mellemskoler skulle blive for tørre eller for trevne, nej, det er netop, fordi de frygte for, at de skulle blive for gode. Det er simpelthen privat-kapitalistiske Interesser, der ere truede.

Jeg kan forstaa, at Lærerpersonalet ved disse Skoler er noget betænkeligt, men Herre Gud; jo mere de offentlige Skoler udvides, desto mere Plads vil der blive for de Lærere, der ikke kunne finde Ansættelse ved de private Skoler. For de Bestyrere, der er noget ved, og som ere gode Pædagoger og kyndige Skolemænd, vil der sikkert ogsaa kunne blive Pladser ved de offentlige Skoler. Nej, de virkelig truede Interesser, det er Ejernes, Aktionærernes, Prioritetshavernes i de private Skoler, det er fra dem, Modstanden kommer, og det er denne Modstand, jeg gerne vil gøre Tinget opmærksom paa, nu rejser sig netop i dette Øjeblik, da vi rundt omkring i Kommunerne ere i Færd med at føre Almenskolegrundtanken ud i Livet.

Jeg har haft Lejlighed til ved at følge Skolesagen ude paa Frederiksberg at lægge Mærke til, hvor enige Folk ere, saa længe der kun er Tale om Ideen. Enhedsskolen, den fælles Folkeskole, Gud bevares, det

ere alle enige om; Venstre, Højre og Socialdemokrater ere enige om, at det er naturligvis Maalet: Den fælles Folkeskole, Enhedsskolen, Skolen ikke for god for nogen og ikke for daarlig for nogen, hvor alle uden Hensyn til Forældrenes Pengepung kunne føres frem saa langt som deres Evner og Betingelser gøre det muligt. Naar der er Tale om Ideen, om Princippet i al Almindelighed, ere alle enige, men saa snart Ideen skal gennemføres og Princippet føres ud i Livet, saa rejser der sig en voldsom og hidsig Modstand fra de truede Privatinteresser. Det har vist sig paa Frederiksberg, hvor et Medlem af Kommunalbestyrelsen, Lærer H. F. Nielsen, allerede et halvt Aar efter Almenskolelovens Gennemførelse foreslog at indføre Mellemskoleundervisningen i Kommuneskolen. Der er nu gaaet 2 Aar siden, og denne Tanke er endnu ikke ført ud i Livet. Jeg haaber dog, at det vil ske snart, men der har rejst sig en voldsom Modstand derimod fra de truede Privatinteressers Side. De Interesser, som her ere truede, ere jo den private Latinskole, som for øvrigt nu har faaet Statsstøtte. Disse Skoler ere i den Grad blevne en Karikatur af den gamle grundtvigske Friskoletanke, at vi snarere have faaet et amerikansk Trustskolevæsen, de forskellige private Latin- og Realskoler i København og Frederiksberg have ikke kunnet klare sig ved at staa alene, derfor have de dannet en Trust, og de have faaet Statsgaranti for at kunne klare sig. Der er altsaa ikke Spor tilbage af det, der var Ideen i den Grundtvigske Friskoletanke; denne Ring, den amerikanske Skoletrust, som vi have faaet her i København, føler sig truet, dersom Kommuneskolerne i København og paa Frederiksberg ville gøre deres Folkeskole alt for god ved at indføre kommunal Mellemskoleundervisning.

Jeg og mine Meningsfæller ville ikke være med til at bøje os for de truede, private Kapitalistinteresser, og vi ville ikke synkes og hemmes i Arbejdet for at gøre Folkeskolen saa god som mulig. Men det, at man nu i dette Øjeblik vilde betydeligt forøge Statstilskuddet til de private Realskoler, er absolut at synke og vanskeliggøre Arbejdet for at faa Folkeskolen saa god som mulig. Det er vel værd at mærke det — det ved det ærede Medlem meget godt —, at de private Realskoler protesterede højst mod Almenskoleloven af 1903, da vi havde den til Forhandling. Der kom jo den ene Adresse efter den anden under Behandlingen af Skoleloven, og pri-